

XIII. W. B. van der Kooy — Vadergeluk

ongeveer dezelfde manier waarop gij, bij 't lezen van een brief en ook bij 't lezen van een boek, contact met den schrijver krijgen kunt.

En dat contact met den schilder, zooals hij was en zooals hij zich voelde zijn, toen hij dat schilderij maakte, dat is, bij het beschouwen van schilderkunst, ons allerbeste deel.

Als gij dat haar beschouwt, dan kunt gij het eerste oogenblik denken: dat is geschilderd door een brutalen vent, die een paar

slordige vegen geeft en dan zegt: ziezoo, dat is goed genoeg. Maar als gij dat oppervlakkige kijken van uzelf nu eens niët „goed genoeg” vindt en de wemelingen van licht en donker op u laat inwerken, dan gaat gij allerlei fijnheden waardeeren en als gij uw blik laat gaan, langs den omtrek, van dien warrigen vlok bij den nek, tot aan die van zonlicht tintelende voorhoofdslok, dan bemerkt gij dat ge zoo nu en dan den adem inhoudt om een uiterst ijle verglijding van licht naar donker mee te beleven of om den schilder bezig te voelen bij het plaatsen van een penseeltoets die schuchter van het licht getuigt, — van het licht dat gij dan als een zegenenden adem over dat hoofd voelt zijgen; — en als gij daarop uw blik verspringen laat naar dat oog, dat als een hert in het bosch, in een wereld van schaduwen te droomen ligt; — en als gij dan dien neus ziet met den adem die daaruit neerwolkt; en dien mond bekijkend, aan de tegenstelling denkt van dézen mond met den mond in het meisjeskopje van Pieneman, dan hoef ik u niet eens meer te vragen om nu ook eens het stuk natuur van deze jongens-schouders met het stuk on-natuur van dat „kinder-décolleté” te vergelijken; want gij hebt nu, met Breitner mee, naar een kind gekeken . . . en gij beseft hoeveel afgronden diep dat krulletjes gedraai en oogen-getoover en lipjes-gepenseel van Pieneman, beneden dit ruige en toch zoo teere, want op en top natuurlijke werk van Breitner staat.

Veel dichter bij Breitner, — en somtijds bóven hem, — staat Van Gogh, hoewel deze laatste vooral in zijnen begin-tijd, dikwijls pathetisch was, wat zeggen wil dat hij wel eens een klein beetje in de richting van Ten Kate ging.

In den jongenskop van afbeelding XV bespeuren wij van zoo iets gelukkig niets. Ook hier: het gewone kind, maar dit dan op een zeer belangwekkende wijze behandeld.

En ik bedoel daarmee niet, dat dit kind, als zoodanig, ons sterker vermag te boeien dan het kleine prijswinnertje van Van der Kooy, of ook het impressionistische jongetje van Breitner, maar het is hier vooral de schildertrant, die onze belangstelling wekt.